הלכה · משנה תורה · מפרשים · ברכת אברהם · ספר טהרה

ברכת אברהם על משנה תורה, הלכות מקואות

רבנו אברהם בן הרמב"ם

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ברכת אברהם על משנה תורה, הלכות מקואות

רבנו אברהם בן הרמב"ם

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ברכת-אברהם-על-משנה-תורה-הלכות-מקואות/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ד 4
הלכה ד 4

פרק ד

הלכה ד

שאלה ומצאתי שאמר ז"ל בהלכות מקוה **ואפילו שכח הכלים תחת הצנור פסולין גזרו על השוכח מפני המניח**. וקשיא לי בגוה דהא גזרה זו מחלוקת ר' מאיר ור' יוסי אליבא דבית הלל דתנן המניח כלים תחת הצנור אחד כלים גדולים וכו' עד אחד המניח ואחד השוכח כדברי בית שמאי ובית הלל מטהרין בשכח אמר ר' מאיר נמנו ורבו בית שמאי על בית הלל ומודים בשכח בחצר שהוא טהור אמר ר' יוסי עדיין מחלוקת במקומה עומדת הלכך לדברי ר' יוסי טהורין הן אליבא דבית הלל וקימא לן דר' מאיר ור' יוסי הלכה כר' יוסי ובית שמאי במקום בית הלל אינה משנה וגזרה זו כדאתן לאוקמה משמונה עשר דבר שגזרו בו ביום. אקשינן הניחא לר' מאיר אלא לר' יוסי שבסר הוין ובטלה לה ונמנו ורבו ואוקימנא אחריתי למנינא ולא עוד אלא אפילו שכח כלים בחצר קא פסק ז"ל שפסולין דהכי קאמר **וכן גזרו על השוכח בחצר בשעת קישור עבים משום מניח** ומכלל דבריו נראה לי דקא סבר לא נחלקו ר' מאיר ור' יוסי בשוכח תחת הצנור שנמנו ורבו ולא נחלקו אלא בשוכח בחצר דקאמר ר' מאיר הכל מודים שהוא טהור ואמר ליה ר' יוסי עדיין מחלוקת וכו'.

ומימרא דמשרשיא דבי ר' אמי דקאמר הכל מודים הניחן בשעת קישור עבים וכו' על השכח בחצר אתאמרה וליכא למימר הכי מתרי אנפי, חדא דאי ר' יוסי אסיפא פליג רישא לא פליג אמאי דחינן הניחא לר' מאיר אלא לר' יוסי שבסר הויין הא ר' יוסי מודה וליכא למימר משום סיפא דחינן ומשום רישא לא דחינן דאי לא דחינן משום רישא אמאי לא קמא לה השכח תחת הצנור ממנינא ואמאי אצטרכינן לאוקומי אחריתי באתריה הא בחדא סגיא לן, ועוד אי משרשיא דבי ר' אמי אשוכח בחצר אתא לאשמועינן הא בית הלל סברי בטלה מחשבתו ובית שמאי סברי לא בטלה וכו' ור' מאיר סבר כולהו סבירא להו בטלה מחשבתו מיבעי דאי אמרת בשלמא משרשיא דבי ר' אמי אשוכח תחת הצנור אתא לאשמועינן שפיר דהכי קאמר הכל מודים כלומר ר' מאיר ור' יוסי הניחן בשעת קישור עבים דברי הכל כלומר בית שמאי ובית הלל סברי טמאין ולאו בגזרה אלא משום שמעשיו מוכיחין על מחשבתו כדקאמרינן בעלמא גבי מעלה פרותיו לגג בשעת פיזור עבים דברי הכל טהורין דלא עבד ולא מידי ולא נחלקו בית שמאי ובית הלל ונחלקו נמי ר' מאיר ור' יוסי בתרויהו ר' מאיר סבר נמנו ורבו ומשמונה עשר דבר הוא ור' יוסי סבר עדיין מחלוקת במקומה עומדת ואינה משמונה עשר דבר אלא שהניחן בשעת קישור עבים ונתפזרו וחזרו ונתקשרו בית הלל סבר בטלה מחשבתו כלומר שהיתה נכרת

מתוך מעשיו ובית שמאי סברי לא אמרינן בטלה מחשבתו וגזרינן עליהו דפוסלין את המקוה משום מניח בכוונה בכי האי גונא אלא אי אמרת משרשיא דבי ר' אמי אסיפא אתא לאשמועינן היכי מפרישת לה הא איכא קושין דלעיל הלכך בין שכח תחת הצנור בין שכח בחצר טהורין, בחצר טהורין הן משום דדברי הכל היא ותחת הצנור טהורין דמחלוקת ר' מאיר ור' יוסי היא והלכה כדברי ר' יוסי אליבא דבית הלל דקסבר מחלוקת במקומה עומדת.

תשובה כמה תמיהות באלו הקושיות. מן הלשון עצמו אתה למד שלא נחלקו תנא קמא ור' יוסי אלא בשוכח בחצר שכך אמר תנא קמא המניח כלים תחת הצנור אחד כלים גדולים וכו' פוסלין את המקוה אחד המניח ואחד השוכח כדברי בית שמאי בית הלל מטהרין בשוכח אמר ר' מאיר נמנו ורבו בית שמאי על בית הלל פירוש ולפיכך השוכח תחת הצנור פוסלין ולא פליג ר' יוסי על ר' מאיר בזה וחזר תנא קמא ואמר ומודים בית שמאי בשוכח בחצר שהן טהורין כלומר לא פליגי בית שמאי על בית הלל בשוכח בחצר ולא פליג ר' מאיר על תנא קמא בזה אבל פליג ר יוסי על תנא קמא בזו דאמר ומודים ואמר הוא עדיין מחלוקת במקומה עומדת וכשם שנחלקו בית שמאי ובית הלל בשוכח תחת הצנור כך נחלקו בשוכח בחצר ואילו היה הדבר כמו שעלה על לבך שר' יוסי חולק על ר' מאיר בנמנו ורבו בתחלה היה לו לחלוק וכך היה צריך לומר אמר ר' מאיר נמנו ורבו בית שמאי על בית הלל ור' יוסי אומר עדיין מחלוקת במקומה עומדת ואמאי שתיק התנא על מחלוקת ר' יוסי ולא שנאה אלא על פסקת ומודים דהוא ענין אחד. ושקשה לך על זה הפירוש מדאקשינן בגמרא הניחא לר' מאיר אלא לר' יוסי חסרון להו ודאי קושיא יפה היא אבל איכא לתרוצי ולא דחינן לשון המשנה ומשנינן צורת הענין בזו הקושיא דאיכא למימר הואיל ומילתא דכלים לר' מאיר פסיקא בצנור ובחצר חדא מדרבו וחדא מדהודו דר' מאיר לא פליג על תנא קמא במודים בית שמאי בשוכח בחצר ומדלא פליג עליה כותיה סבירא ליה ולפיכך חשבינן אליבא דר' מאיר האי מתניתין ממנינא אלא לר' יוסי דאמר דמילתא דכלים לא פסיקא דהא בחצר איכא מחלוקת לדבריו ולא יכול למימני מניח בכלים דלא פסיקא מלתיהו בצנור וחצר אליביה דידיה ולפיכך נפקא מילתא דכלים ממנינא לטעמיהו וחסרן להו.

ראיה לזה הפירוש הנכון הא דאקשינן בתר הכי הניחא לר' יוסי אלא לר' מאיר טפיא ליה כלומר לר' יוסי דמפיק מלתא דכלים ממנינא הואיל ויש בה מחלוקת וליכא לממניה ניחא ליה אי חשיב תינוק גוי מכלל המנין לא טפיין ליה אלא לר' מאיר דפסיקא מלתא דכלים ולפיכך אי אפשר לאפוקה ממנין אי חשיב תינוק גוי כשאמרת דהוא ממנינא

הוא טפיין להו ופרקינן ר' מאיר אוכלין וכלים חדא חשיב להו ואי כדסליק אדעתיכו דפלגינן צנור מחצר כשנראה מקושיתך על פירוש הרב ז"ל דאמרת בכללה אמאי לא קמא לה השוכח תחת הצנור ממנינא וכו' לו היה הדבר כן שהצנור והחצר מחולקין עד שיוכל החולק באחד מהם למנות השני היו שנים במנין ולעולם קשיא לר' מאיר וטפיין להו ואע"ג דחשיב אוכלים וכלים שנטמאו במשקין בחדא הלכך ליכא לפרושי אלא כדפרשינן ושקשה לך מדגרסיתו בית הלל סברי בטלה מחשבתו ובית שמאי סברי לא אמרינן בטלה מחשבתו התשובה שאין לשון התלמוד כך אלא בהרבה ספרים חקרנו וכתוב בהם מר סבר בטלה מחשבתו ומר סבר לא בטלה מחשבתו ולעולם אימא לך מר דהוא תנא קמא ומר דהוא ר' יוסי כדפריש אבא מארי זצ"ל בפירוש המשנה במסכת מקווה ולא קשיא ליה מידי.